

תלמיד: אברהם פרידמן כיתה ז: מורה מלווה: הרב יוחנן שריידר ב"ס: ישיבה תיכונית בלבב שלם ירוחם

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

טלפון הוא דבר מאוד שימושי בחיי היום ובלילית זאת יש יום אחד בשבוע שבו מכבים את הטלפון ומתנתקים מהמדיה. יש אנשים שמתקוקו תפקידם כרופאים, אנשי צבא ועוד... שצריכים להשאיר את מכשיר הטלפון דלוק כל רגע כדי שאם חס וחלילה יקרה מקרה יהיו מוכנים, יש פעמים שרופאים בכירים משאירים את הטלפון דלוק מכיוון שצצות בעיות ותקלות מדי פעם ואז יש להתקשר לרופא הכונן (הרופא שאחראי על המחלקה /בית החולים. מובן שכל ההיתר להתקשר לרופא כונן זה אך ורק משום פיקוח נפש (ואותו שואלים את כל השאלות מכיוון שאחי הקטן היה עד הקורונה מאושפז בבית חולים עלתה לנו השאלה": האם כאשר הרופאים מתקשרים לרופא הכונן מותר לבקש מהם שישאירו את קו הטלפון פתוח כדי לשאול שאלה שאיננה פיקוח נפש". הכוונה היא שהשאלה היא שאלה שבטוח יהיה צריך לשאול את הרופא אך יהיה אפשר לעשות זאת ביום ראשון. כאשר חקרתי את הנושא החלטתי להרחיב את הנושא ולברר את כל ענייני הטלפון אם טלפון חכם של ימינו או טלפון מקשים של פעם. לעומת זאת חקרתי אם חילול השבת נעשה על ידי החיגוי והניתוק של השיחה או אם כל לחיצה. אם חילול השבת או רק מחיגוי וניתוק אזי ברגע שהתקשרנו לצורך פיקוח נפש מותר להמשיך את השיחה אך אין לנתק עד שיהיה מצב של פיקוח נפש שבגללו יהיה מותר לנתק כמו אם יש חשש שהוא יהרוס את הטלפון

או שלא יהיה אפשר להתקשר ממקום אחר מותר לנתק את השיחה אך אם לא אסור לנתק. אבל אם חילול השבת הוא מכל לחיצה או מכל מילה שאני אומר נדלק אור כמו שהיה פעם שלפי עצמת הקול נדלקות נורות במרכזיה יש לצמצם במילים ולכן יהיה אסור להאריך את השיחה. אבל בטלפונים של היום צריך לשאול האם הדיבור מוסיף פעולה של חילול שבת ואז לשאול אם שבת הותרה או דחוייה מכיוון שאם שבת דחוייה אז אסור להאריך את השיחה אך אם שבת הותרה ברגע שיש פיקוח נפש מותר לעשות הכל.

טלפון חכם של ימינו

סקירת מקורות תורניים

השאלה ההלכתית הזו יש לה כמה צדדים מצד אחד לא רוצים לחלל שבת מצד שני יש פה פיקוח נפש ולכן בשאלה ההלכתית של הותרה או דחוייה. כמו שהזכרנו מקודם שיש עניין לדעת אם שבת הותרה או דחוייה. להלכה נפסק ששבת דחוייה כמו שפסקו הרמב"ם, והמעדני יום טוב. ואמנם חילול השבת **כיום** הוא רק בחיגוי ובניתוק ולכן אם התקשרתי לצורך פיקוח נפש (חולה שיש בו סכנה) מותר להאריך את השיחה אך אין זה ראוי מצד כבוד השבת. כאשר שאלתי את דוקטור אליעזר בארי הוא

אמר שצריך לחשוב מה התוכן של השאלה כי אם השאלה היא לדוגמה מתי להוריד את מכונת ההנשמה אז צריך לשאול בשבת כי אם התשובה תהיה לא אזי יש פה מצב של פיקוח נפש. כמו כן יש לזכור מצד מוקצה שאין להחזיק את מכשיר הטלפון מצד מוקצה אלא יש להניח אותו במקום מוכן מראש וכך לצאת מגדר מוקצה.

סקירת מקורות חברתיים

כדי להגיע למסקנה בעניין יש לדעת איך מכשיר הטלפון עובד כדי לדעת מה חילול שבת ולהבין מה אפשר לעשות בעניין פיקוח נפש. כאשר התחלתי לחקור את העניין הסתכלתי באתר של מכון דוידסון (קישור לאתר **פה**) ושמה בדקתי איך עובד הטלפון ובדקתי מהו חילול השבת במכשיר טלפון וכך ידעתי איך להגיע למסקנה של המאמר. מכשיר הטלפון הוא דבר מורכב אך בסופו של דבר הגעתי למסקנה שכל לחיצה או הקשה הם חילול שבת אך ברגע שהשיחה קיימת מותר להאריך אותה כמה שרוצים אך שוב אין לעשות כך משום כבוד השבת. אמנם בעיקרון פעולת הניתוק יש בה משום חילול שבת אך במקרה יש חשש שכך לא יכל ייצור קשר עם הרופא האחראי. כאשר שאלתי את דוקטור אליעזר בארי (דוקטור דתי) אמר לי גם שבעיקרון מותר לרופא האחראי לנסוע באוטו בשבת לבית החולים במקרה חירום ולא להסתפק בהעברת הוראות דרך הטלפון. בשבת מותר להתקשר לצורך פיקוח נפש ואין לגרום למניעת טיפול רפואי שהוא מחלל שבת. לצורך דוגמה אספר את המקרה שסיפר לי אבי על הרב זלמן מלמד שנכדו היה צריך טיפול רפואי התקשר לבית החולים ואמר להם אל תמנעו מנכדי טיפול רפואי מחלל שבת בגלל שהוא נכדי. ומכך רואים שאם אני חושש שיווצר מצב של פיקוח נפש והרופאים לא יודעים זאת מותר לחלל שבת ולהתקשר אליהם (לבית החולים) לרופא (ולהגיד להם שאין לחשוש מחילול שבת כדי לתת טיפול רפואי.

הצעה להתמודדות עם

השאלה התורנית

אני מציע לא להאריך את שיחת הטלפון למרות שאין בכך שום איסור (רק במקרה שלא מחזיקים את המכשיר (כדי להימנע מטעויות וכי אין זה מכובד לדבר בטלפון בשבת אם יש אפשרות לדבר בטלפון אחר כך. והמסקנה היא ששבת דחוייה ולא הותרה וחילול השבת הוא רק בחיגוי ובניתוק ובכל לחיצה נוספת על מקשי /צג הטלפון ומכיוון שהחיגוי לצורך פיקוח נפש וגם הניתוק כיוון שעוד אנשים צריכים להתקשר לרופא האחראי מותר לנתק.

טלפון מקשים של פעם